

Sygn. akt VI1 U 25/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2018r.

Sąd Rejonowy Gdańsk – Południe w Gdańsku Sekcja ds. Ubezpieczeń Społecznych w VI Wydziale Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Dorota Witkowska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Iwona Piotrowicz

po rozpoznaniu w dniu 7 listopada 2018 r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy A. K. (1)

przeciwko Wojewódzkiemu Zespołowi ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...)

o ustalenie stopnia niepełnosprawności

z odwołania od orzeczenia z dnia 12 października 2016 r., znak (...)(...)

I. oddala odwołanie,

II. przyznaje od Skarbu Państwa Sądowi Rejonowemu Gdańsk - Południe w Gdańsku na rzecz radcy prawnego A. K. (2) kwotę 90,00zł (słownie: dziewięćdziesiąt i 00/100) tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu.

VI1U 25/17

UZASADNIENIE

Orzeczeniem z dnia 12 października 2016r. Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) utrzymał w mocy orzeczenie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w G. z dnia 6 lipca 2016r. zaliczającego A. K. (1) do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na stałe z symbolami niepełnosprawności 10-N, 05-R oraz 07-S.

/orzeczenie w aktach pozwanego/

Z powyższym orzeczeniem nie zgodziła się powódka A. K. (1) i wskazując na stan swojego zdrowia odwołała się.

Ostatecznie pełnomocnik z urzędu powódki sprecyzował, że powódka wnosi o zmianę zaskarżonego orzeczenia i zaliczenie jej do znacznego stopnia niepełnosprawności z dodatkowymi symbolami 09-M i 04-O, ewentualnie o zaliczenie do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności z symbolem 04-O. Wniósł także o koszty pomocy prawnej udzielonej z urzędu oświadczając, że nie zostały one uiszczony w całości ani w części.

/k. 2 odwołanie; k. 153 e-protokół rozprawy z dnia 7 listopada 2018r./

Pozwany w odpowiedzi na odwołanie podtrzymał zaskarżone orzeczenie wskazując, że istniejące schorzenia kwalifikują powódkę jedynie do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Powódka nie jest całkowicie zależna od otoczenia, nie wymaga - zdaniem organu - pielęgnacji w zakresie higieny osobistej i karmienia, w wykonywaniu czynności samoobsługowych, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz ułatwiania kontaktów ze środowiskiem i dlatego nie spełnia przesłanek do przyznania konieczności stałej opieki i pomocy innych osób, a w konsekwencji ustalenia znacznego stopnia niepełnosprawności. Powódka jest osobą o naruszonej sprawności organizmu, wymagająca jedynie częściowej pomocy innej osoby w pełnieniu ról społecznych.

/k. 4 odpowiedź na odwołanie/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Orzeczeniem z dnia 18 czerwca 2015r. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w G. zaliczył powódkę A. K. (1) do znacznego stopnia niepełnosprawności do 30 czerwca 2016r. z symbolem przyczyny niepełnosprawności 09-M, 04-O i 10-N oraz ze wskazaniem, że nie da się ustalić od kiedy istnieje niepełnosprawność, a ustalony stopień niepełnosprawności datuje się od 9 kwietnia 2014r.

Orzeczeniem wskazywano również powódce konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby według zaleceń lekarza oraz korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki. Powódce wskazywano również, konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Uznawano również, że powódka spełniała przesłanki określone w art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997r. Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2012r. poz. 1137, z późn. zm.)

Po upływie ważności powyższego, orzeczeniem z dnia 6 lipca 2016r. ten sam Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w G. zaliczył powódkę A. K. (1) do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na stałe z symbolem przyczyny niepełnosprawności 10-N, 05-R i 07-S ze wskazaniem, że nie da się ustalić od kiedy istnieje niepełnosprawność, a ustalony stopień niepełnosprawności datuje się od 1 lipca 2016r.

Orzeczeniem wskazano również powódce konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby według zaleceń lekarza. Wskazano także korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki.

Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) utrzymał w mocy orzeczenie z 6 lipca 2016r. wskazując m.in., że obecny stan zdrowia kwalifikuje powódkę jedynie do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na stałe z tytułu schorzeń neurologicznych (10-N), narządu ruchu (05-R) oraz choroby układu oddechowego i krążenia (07-S).

/bezsporne/

Powódka cierpi na jaskrę obu oczu. Schorzenia narządu wzroku przy ostrości wzroku oka prawego = 0,5 oraz oka lewego = 0,7 nie powodują niepełnosprawności.

Ostrość wzroku powódki jest lepsza, niż określona jako podstawa do kwalifikacji do niepełnosprawności według Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności i odpowiedzią sekretarza stanu w Ministerstwie Pracy.

/dowód: k. 44 opinia biegłego sądowego okulisty W. N./

Powódka cierpi także z powodu raka piersi prawej po amputacji piersi prawej z wycięciem węzłów pachy prawej i hormonoterapii przez 5 lat do 2015r.

Przez cały czas kontrolowana jest przez onkologa. W czasie 8-letniej obserwacji nie stwierdzono objawów wznowy lub rozsiewu procesu nowotworowego. Obecnie w badaniu klinicznym nie stwierdza się u powódki cech czynnego nowotworu, brak obrzęku kończyn górnych, zachowana jest prawidłowa ruchomość w stawach barkowych. Z punktu widzenia onkologicznego brak podstaw do uznania powódki za niepełnosprawną w stopniu znacznym. Niepełnosprawność powódki występuje w stopniu umiarkowanym na stałe z powodu 10-N, 05-R i 07-S, zaś stopień orzeczonej niepełnosprawności datuje się od 1 lipca 2016r.

Powódka nie wymaga stałej lub długotrwałej pomocy osoby drugiej w wykonywaniu czynności dnia codziennego. Do gabinetu biegłego sądowego powódka weszła samodzielnie, rozebrała się do badania i ubrała także samodzielnie.

/dowód: k. 81-82 opinia biegłego sądowego onkologa K. L./

Powódka przeszła łyżeczkowanie jamy macicy z powodu przerostu śluzówki.

Narząd rodny powódki jest w granicach normy, bez oporów patologicznych w obrębie miednicy małej. Powódka jest niepełnosprawna w stopniu umiarkowanym na stałe z powodu 10-N, 05-R i 07-S, a niepełnosprawność istnieje od 1 lipca 2016r. Powódka nie wymaga stałej lub długotrwałej pomocy osoby drugiej w wykonywaniu czynności dnia codziennego. W związku z powyższym, brak podstaw do orzeczenia częściowej lub całkowitej niepełnosprawności z przyczyn ginekologicznych.

/dowód: k. 106-107 opinia biegłego sądowego ginekologa P. M./

Powódka cierpi również na stan po przemijającym niedowładzie z niedoczulicą prawostronną oraz zawroty głowy.

Z punktu widzenia neurologicznego, nie ma podstaw do uznania powódki za osobę niepełnosprawną w stopniu znacznym. Poza zgłaszaną podczas badania neurologicznego prawostronną niedoczulicą powierzchniową, nie stwierdzono odchyłań od stanu prawidłowego w badaniu przedmiotowym.

Po leczeniu w okresie od 5 lutego 2014r. do 14 lutego 2014r. w Szpitalu w G. na Oddziale Neurologicznym, powódkę wypisano bez objawów patologicznych ze strony układu nerwowego. Z tego powodu rozpoznano u niej niedowład oraz niedoczulicę prawostronną ustępującą.

Badania TK głowy nie ujawniły objawów ogniskowych krwotocznych, a także niedokrwienych w obrębie mózgowia, poza wcześniej powstałymi niewielkimi zanikami korowo-podkorowymi. Zawrotom głowy nie towarzyszą objawy zespołu mózdkowego, w tym zaburzenia równowagi.

Powódka chodzi samodzielnie i prawidłowo.

/dowód: k. 117-119 opinia biegłego sądowego neurologa M. Ż./

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o okoliczności bezsporne oraz dowody w postaci opinii biegłych sądowych lekarzy.

Oceniając okoliczności bezsporne Sąd uznał, że nie budziły wątpliwości zwłaszcza, iż znajdowały potwierdzenie w dokumentach, z którymi tworzyły logiczną i spójną całość, a autentyczności i prawdziwości dokumentów nie kwestionowała żadna ze stron.

Odnosząc się do opinii biegłych sądowych, Sąd podzielił je w całości mając na uwadze, że opinie zostały sporządzone przez osoby dysponujące wiedzą specjalną z zakresu medycyny w specjalnościach adekwatnych do schorzeń powódki. Opinie sporządzili specjaliści neurolog, okulista, onkolog oraz ginekolog, których wiedza jest poparta doświadczeniem zawodowym. Strony nie wniosły uwag ani zarzutów co do osób ani liczby biegłych sądowych, którzy wydali opinie. Biegli logicznie, spójnie i przekonująco przedstawili wnioski w opiniach oraz je uzasadnili. Biegli oparli opinie nie tylko na dokumentacji medycznej i aktach sprawy, ale także na badaniach sądowo lekarskich powódki. Wskazać należy, że pozwany nie wniósł żadnych uwag do opinii biegłych. Również powódka nie składała zastrzeżeń do opinii biegłych kwestionując ustalenia pozwanego w zakresie pominięcia symbolu 04-O w zaskarżonym orzeczeniu.

Oceniając zaś żądanie powódki Sąd miał na uwadze, że o zaliczeniu osoby do danego stopnia niepełnosprawności decydujące znaczenie mają kryteria medyczne i przesłanką umożliwiającą zakwalifikowanie danej osoby - z uwagi na jej stan zdrowia - do umiarkowanego lub znacznego stopnia niepełnosprawności jest niezdolność tej osoby do samodzielnej egzystencji.

Stosownie do art. 4 ust. 1, 2 i 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. 2011 Nr 127, poz. 721, ze zm.) za osobę o znacznym stopniu niepełnosprawności uważa się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację.

Do umiarkowanego zaś stopnia niepełnosprawności kwalifikuje się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Standardy w zakresie kwalifikowania oraz postępowania dotyczącego orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności określone zostały w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz.U. z 2003r., Nr 139, poz.1328, ze zm.) – dalej jako rozporządzenie.

Zgodnie z § 29 rozporządzenia do znacznego stopnia niepełnosprawności kwalifikuje:

- niezdolność do pracy - co oznacza całkowitą niezdolność do wykonywania pracy zarobkowej z powodu fizycznego, psychicznego lub umysłowego naruszenia sprawności organizmu;
- konieczność sprawowania opieki - co oznacza całkowitą zależność osoby od otoczenia, polegającą na pielęgnacji w zakresie higieny osobistej i karmienia lub w wykonywaniu czynności samoobsługowych, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz ułatwiania kontaktów ze środowiskiem;
- konieczność udzielania pomocy, w tym również w pełnieniu ról społecznych, co oznacza zależność osoby od otoczenia, polegającą na udzieleniu wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych.

Zgodnie zaś z § 30 rozporządzenia przy kwalifikowaniu do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności bierze się pod uwagę konieczność udzielania czasowej lub częściowej pomocy w pełnieniu ról społecznych, czyli w związku z okolicznościami takimi jak zależność osoby od otoczenia, polegającą na udzieleniu wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji,

edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych.

Przez długotrwałą opiekę i pomoc w pełnieniu ról społecznych rozumie się konieczność jej sprawowania przez okres powyżej 12 miesięcy w zakresie konieczności sprawowania opieki i udzielania pomocy.

Przesłanką umożliwiającą zakwalifikowanie danej osoby z uwagi na jej stan zdrowia do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności w porównaniu do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności jest niezdolność do samodzielnej egzystencji, natomiast zarówno dla umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, jak i dla znacznego stopnia niepełnosprawności konieczne jest wystąpienie u danej osoby naruszonej sprawności organizmu, niezdolności do pracy albo zdolności do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, że powódka jest zdolna do samodzielnej egzystencji i nie wymaga stałej ani długotrwałej opieki i pomocy innej osoby. Powódka jest zdolna do samoobsługi w życiu codziennym i w komunikowaniu się, porusza się samodzielnie, nie wymaga pielęgnacji w zakresie higieny osobistej i karmienia. Okoliczności te wynikają z opinii biegłych sądowych, którzy wskazywali, iż powódka nie jest osobą o znacznym stopniu niepełnosprawności. W ocenie Sądu, postępowanie dowodowe nie potwierdziło, aby powódkę można było uznać za osobę niepełnosprawną w stopniu znacznym. Powódka samodzielnie wykonuje czynności samoobsługi takie jak ubieranie i rozbieranie się. Wskazane okoliczności uzasadniają brak podstaw do zaliczenia powódki do znacznego stopnia niepełnosprawności.

Rozporządzenie w § 32 ust. 4 stanowi, iż orzeczenie może zawierać więcej niż jeden symbol przyczyny niepełnosprawności, nie więcej niż trzy symbole schorzeń, które w porównywalnym stopniu wpływają na zaburzenie funkcji organizmu.

Sąd podziela pogląd wyrażony w uchwale z dnia 12 grudnia 2011r. I UZP 4/11 przez Sąd Najwyższy zgodnie, z którym w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności można wymienić wiele symboli przyczyn niepełnosprawności uzasadniających zakwalifikowanie do różnych stopni niepełnosprawności, jeżeli taka potrzeba wynika ze wskazań ułatwiających funkcjonowanie osoby niepełnosprawnej.

Jednakże, Sąd kierując się opiniami biegłych sądowych, uznał iż brak jest okoliczności na podstawie, których należałoby wskazać dodatkowe symbole niepełnosprawności, a więc 09-M tj. związane z układem moczowo-płciowym oraz 04-O tj. związane z chorobami narządu wzroku. Zdaniem Sądu, to nie sam fakt choroby decyduje o zaliczeniu do danego stopnia niepełnosprawności, ale wpływ funkcjonalny danej choroby na organizm człowieka w kontekście zdolności do zatrudnienia i pełnienia ról społecznych. Dlatego też, kierując się opiniami biegłych należało uznać, iż wskazane w orzeczeniu o niepełnosprawności symbole 10-N, 05-R oraz 07-S wskazują na schorzenia, które w porównywalnym stopniu wpływają na zaburzenia funkcji organizmu powódki i najadekwatniej oddają charakter stopnia jej niepełnosprawności. Jednocześnie, powódka nie wykazała, aby dodatkowe wskazanie symboli 09-M oraz 04-O miało ułatwić jej funkcjonowanie jako osoby niepełnosprawnej, a biegli sądowi ginekolog i okulista wprost wskazali, że u powódki „brak podstaw do orzeczenia częściowej lub całkowitej niepełnosprawności z przyczyn ginekologicznych” (k. 107) oraz że jej „ostrość wzroku jest lepsza niż określana jako podstawa do kwalifikacji do niepełnosprawności”.

Ponieważ powódka odwołaniem żądała zaliczenia do znacznego stopnia niepełnosprawności z dodatkowymi symbolami 09-M i 04-O ewentualnie żądała zaliczenia do umiarkowanego stopnia z dodatkowym symbolem 04-O, a jednocześnie postępowanie dowodowe przeprowadzone w sprawie nie uzasadniało takiego żądania, to mając powyższe na uwadze Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w pkt I sentencji wyroku.

O kosztach z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu Sąd orzekł na podstawie § 15 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. 2016.1715 ze zm.).